

gyorsan avul. Ez a továbbképzésnek az eddigihez képest jóval intenzívebbé tételét sürgeti.

*

Ismertetésünk az erdőgazdasági termelés néhány területére terjedt ki. Nem tekinthettük célunknak, hogy ez alkalommal az egész fagazdaságról adjunk beszámolót. Ezért nem tárgyaltuk a fafeldolgozó iparágak fejlődését, sőt az erdőgazdálkodás néhány alapvetően fontos területét (pl. a szakoktatást, a tudományos kutatást) sem. A részletes ismertető helyett hadd mondjam el csak azt, hogy a kutatásban elért eredmények, a szakoktatási intézményekben kiképzett szakemberek nélkülözhetetlen feltételei, ill. részesei az elért eredményeknek. Nélkülük a fejlődés tapasztalt mértéke elképzelhetetlen.

Az erdőgazdálkodás nálunk is, a baráti országokban is, de a nyugati országokban is forrásban van. Az erőben levő változások jelentősen érintik az erdőgazdálkodás fő céljait és ezekkel kapcsolatban módszereit is.

Kétségtelen, hogy az erdőgazdálkodás fejlődése a nagyszerű negyedszázadhoz hasonlóan akkor folytatódhat, ha figyelembe veszi a változó körülményeket, s módszereit e következményekhez igazítva választja meg, mégpedig gazdaságosan.

A felszabadulás óta eltelt 25 év erdőgazdálkodási eredményei biztosítékát adják annak, hogy az erdészeti dolgozók továbbra is megállják helyüket.

A Gödöllői Erdőgazdaság 25 éve

FILA JÓZSEF

Arra vállalkoztam, hogy változatos életutam egy jelentős állomásának — a volt Gödöllői Erdőgazdaságnak —, 25 éves fejlődését, állapotának változását értékeltessem.

A feladat könnyű is, nehéz is!

Könnyű azért, mert 25 év alatt alapjaiban töretlen a cél — a szocialista társadalom létrehozása — ami a termelés bármely szektorában munkálkodók tevékenységének irányát megszabta. Ebből következik, hogy az ország erdőterületének nincs egyetlen erdőrészelete, ahol a szocialista építés célkitűzéseitől vezetett tudatos emberi tevékenység alkotó befolyását kisebb-nagyobb mértékben ne érvényesítette volna. Az ország erdőrészeleteinek és gazdálkodási egységeinek mindegyike egy „csepp a tengerből”, benne fellelhetők, kimutathatók a hivatás-szerető erdészek munkálkodásának eredményei.

Az elmúlt 25 év alatt hétszer változott a Gödöllői Erdőgazdaság területe. A változtatás időpontja és szándéka mindannyiszor egybeesett a fejlődés olyan szakaszával, amelyben a változatlan célokért módosult közgazdasági környezetben vélelmünk szerint más módszerekkel kellett és lehetett hatékonyabban dolgozni. Ezek a gyakori területi — szervezeti változások nehezítik ugyan az ünnepeelt időszak eredményeinek számszerű összegezését, a lényegét azonban nem befolyásolják.

Nehezíti az utóbbi 25 éves időszak eredményeinek az áttekintését, szintetizálását az, hogy az erdőkben korábban nem társadalmi igényű és méretű, nem szocialista szemléletű és tartalmú célok szerint gazdálkodtak, hanem az uralkodó birtokos osztály egy nemzedéket szolgáló egyéni érdekei szerint. Az egyes erdőterületek korábbi állapotát természetes adottságai, a bennünket megelőző erdősz

nemzedék hozzáértése, alkotási lehetőségei, az erdővagyon haszonélvezőinek kapzsisága, ezeknek a társadalmi érdekekhez való viszonya határozta meg és differenciálta. A 25 éves tevékenység egy erdőgazdaságon belül ezért csak viszonylagosan érzékelhető. Helyenként a változás sem értékben, sem mennyiségben nem fejezheti ki erdész nemzedékünknek azt az odaadását, fáradozását, hozzáértését és a szocialista társadalommal szemben érzett felelősségét, cselekvési hatékonyságát, amivel valójában élt.

Nehezíti a 25 év alatt megtett út helyes érzékeltetését az, hogy munkaterületünk sajátosságainak, ebből folyó bonyolultságának az érzékelésére nincsenek arányokat kifejező paraméterek.

Az emlékezés és értékelés rövidre szabott keretei között — az összes vonatkozások helyett — csak a legjellemzőbb kérdésekre lehet válaszolni:

- miben látjuk 25 év munkájának fejlődését, eredményét?
- mit valósítottunk meg abból, amit akartunk?

A fejlődés alapfeltételét, azt, hogy az erdő mint az anyagi termelés egyik bővítve megújítható bázisa társadalmi tulajdonná, nemzeti vagyonná váljék, a felszabadulás s az ezt követő népi uralom kialakulása teremtette meg. Ez a változás még a korábban nagy részben állami tulajdonú gödöllői erdőgazdaság esetében is fontos, mert az állami tulajdon tartalmában a korábbival szemben lényeges változás történt. Ez a változás a fejlesztés lehetőségei terén annyi, mint amennyi a két társadalom, a felszabadulás előtti és utáni állam tartalma között van.

A 25 éven keresztül kettőt akartunk:

- hogy az erdővagyon társadalmi érdeket szolgáljon, az erdőből nyerhető anyagi javakat, közcélú hatásokat, a köz javára használjuk ki;
- az állam jövőt építő anyagi és erkölcsi áldozatkészségét hatékonyan használjuk fel.

Az ország szociális és gazdasági politikájának 25 éven át változatlan alapelve töretlenül érvényesíthetővé tette e két célban megfogalmazott törekvéseket.

A Gödöllői Erdőgazdaság által kezelt erdők 25 évvel ezelőtt tulajdonos-csoportonként az alábbiak szerint oszlottak meg:

az államerdészet tulajdonában volt	30 000 kat. h.
egyházi, közalapítványi tulajdon volt	11 000 kat. h.
városi, községi tulajdon volt	17 000 kat. h.
nagyobb földbirtokosok tulajdona volt	18 000 kat. h.
közbirtokosságok tulajdona volt	3 000 kat. h.
egyéb kisebb birtokosok tulajdona volt	16 000 kat. h.
összesen:	95 000 kat. h.

Ebből az erdőterületből 25 évvel ezelőtt csak 84 500 kat. h. volt fatermő. A többi 10 500 kat. h. — mintegy 12⁰/₀ — a 25 év alatt beruházásból lett erdővé, növelve a fatermő területet. Nem szerepel ezekben a számokban az erdőkön kívül, igazgatási területünkön végzett fásítások területe, ami ugyancsak a népgazdaság áldozatkészségéből, a vezetésnek jövőt is szolgáló bölcs előrelátásából valósult meg. Nem pontos számadatok szerint ilyen címen is mintegy 6000 kat. h. redukált fatermő terület jött létre. Az erdőterületnek ilyen mértékű bővítésére — mai értékekkel számolva — mintegy 160 millió Ft összeget fordított a népgaz-

daság. A felszabaduláskor talált 84 500 kat. h. erdőterületnek 41⁰/₀-a olyan ronított erdő volt, ami a lehetséges fatömegnek csak mintegy felét termelte meg, elsősorban nem termőhelyi adottság, hanem a kitermelt területek újraerdősítésében tanúsított szűkmarkúság miatt.

A 25 év fatermesztő tevékenységének eredményeként — elsősorban az erdőállományok korszerű gondozása, az erdőnevelés belterjességének javulása, s a jövővel szemben érzett felelősség érvényesülése következtében — az élőfakészlet, növedék és értékviszonyok a következők szerint alakultak:

Élőfakészlet m ³		Évi folyónövedék m ³		Az évi folyónövedék értéke mai áron mFt	
összesen	1 ha-on	összesen	1 ha-on	összesen	1 ha-on
a felszabaduláskor					
2 483 000	46	140 000	2,6	15 000	0,28
1968. évben					
3 400 000	63	226 000	4,2	26 000	0,483

A fafajokban, korosztályokban, az élőfatermesztés belterjességi fokának mértékében bekövetkezett változásokat itt érzékeltetni nem lehet. Sokat mondanak azonban a közölt összehasonlító számok, mert bizonyítják, hogy az élőfakészlet mennyisége, egységnyi területen, 37⁰/₀-os, a folyónövedék 62⁰/₀-os, s a folyónövedék értékének mai áron számított változása 74⁰/₀-os növekedést mutat. Ezek a mutatók a szakemberek hatékonyságának növekedését mutatják, mert az erdőterület ennek hatására lett produktívabb. A nemzeti vagyon értéke e tevékenység nyomán növekedett.

Ha az élőfakészlet 37⁰/₀-os, bővített újratermeléséhez figyelembe vesszük azt is, hogy közben az évi fakitermelés mennyisége közel megkétszereződött, s évről évre fokozható a növekvő hozadékkal arányos termelés, továbbá azt, hogy mennyiségileg 1 m³ kitermelt fa fajlagos társadalmi hasznossága változatlan áron mintegy további 30⁰/₀-kal növekedett, összegezhető, hogy tevékenységünk társadalmi hasznossága megkétszereződött.

Ennek az eredménynek csak kis részben forrása a mai értékkel számított 160 millió forint beruházás, amit e terület 25 év alatt fejlesztésre kapott. Ennek a befektetésnek közgazdasági módszerekkel számított ellenértéke régen megtérült, mert Erdőgazdaságunk az utóbbi években mintegy 2000 ember növekvő jólétben való eltartása és a gazdaság önfejlesztése mellett évi 25—30 millió forinttal járult hozzá az államháztartáshoz.

Ezek a gazdasági eredményekben és az álló alapok bővítésében mérhető állapot-adatok azt bizonyítják, hogy erdőgazdálkodásunk e kis helyen is a népgazdaság évi átlagfejlődését meghaladó dinamikával bővítette a nemzeti vagyont. Nehéz számszerűsíteni azt a közvetett hatást, amit a szerteágazó társadalmi szükségletek mind jobb kielégítésében betöltünk.

A szocialista erdőgazdálkodás az anyagi eredményeken túl, jelentős szociálpolitikai feladatokat is megoldott.

Az erdőgazdálkodás a felszabadulás előtt nem volt számottevő foglalkoztató, munkaalkalmat biztosító termelő ágazat. Rendkívül mostoha körülmények kö-

zött, évszázados hagyomány szerinti eszközökkel, módszerekkel termelt és ezért csak a széleken élő embereket tudta, alkalmoszerűen foglalkoztatni. Az erdőgazdaságok ma olyan szocialista nagyüzemek, amelyekben a falusi lakosok ezrei viszonylag korszerű technikai eszközökkel állandó megélhetést nyújtó foglalkoztatáshoz jutnak, emberséges körülmények között dolgoznak, élvezik mindazt a szociális ellátást, amit a szocialista állam a dolgozóknak ma általában nyújtani képes.

A termelés folyamatainak korszerűsödése, a termelékenység, kereset stb. változásának illusztrálására, 25 év adatait összegyűjteni nem tudtam, de álljon itt a Gödöllői Erdőgazdaság legutóbbi 5 évének összehasonlító adata.

	1963. év	1968. év	1968. év az 1963. év %-ában
Teljes termelési érték, mFt	100 695	143 446	143
Termelési költség, mFt	96 373	122 664	127
Eredmény, mFt	4 322	20 004	460
<i>Termelékenységi adatok:</i>			
Fizikai létszám			
évi fő	1 914	1 520	79
évi bér, Ft/fő	14 692	19 400	132
Alkalmazott létszám			
évi fő	483	391	81
évi bér, Ft/fő	21 111	24 750	117
1 főre eső termelési érték, Ft	45 920	75 063	163
100 Ft munkabérre eső termelési érték, Ft ...	260	360	138
Nyereségrészesedés, Ft	626	5 968	953
Egy főre eső nyereségrészesedés, Ft	380	3 150	820

A fejlődésnek jele az is, hogy az eddigi tevékenység alapján átfogóbb gazdaságpolitikai és fejlesztési célokat lehet a következő 25 évre kitűzni. Az új erdő- és fafeldolgozó gazdaságok az elmúlt 25 év fejlesztő munkája nyomán olyan fafeldolgozó technikát hozhatnak létre, ami a társadalom minden rétegét érintő előnyöket — több, jobb és olcsóbb faellátást — jelent. Nem lehet mérni a személyiség fejlődését. Az adottságokkal azonban ilyen hatásokkal élni csak azok képesek, akikben a szakmai felkészültség mellett tudatosodott a cél, akik azzal azonosultak, felnőttek a feladatokhoz és célirányosan éltek a lehetőségekkel. Ez a fejlettebb szemléletű, cselekvőképesebb új nemzedék jelentősebb fejlődés, mint amit számszerűsített formában az anyagi termelés fejlesztésében kimutathatunk. Ezek az öntudatos szakemberek és dolgozók hordozói azoknak a képességeknek, amelyek a további fejlődést szavatolják.

Elértük-e amit akartunk?

Nehéz válaszolni. Kevesen látták 25 év előtt, hogy ilyen nagy utat, ennyi eredményt ez idő alatt elérhetünk. Évről évre új és újabb helyi célokat tűztünk magunk elé, s alig vettük észre, hogy eredeti reményeinket túlszárnyaltuk, igényességünk nőtt. A lehetőségek bővülésével mind több és több eredményt szertettünk volna elérni. Ha visszanezünk igennel, ha előrenezünk és a lehetőségeket elemezzük, erre a kérdésre nemmel válaszolhatunk. Talán így jó ez! Ez felel meg az alkotó ember tulajdonságainak.